

EMAKEELE SELTSIS

Raimo Raag 60

Kõnekoosolek 27. augustil Tallinnas oli pühendatud Uppsala ülikooli soome-ugri keelte, eriti eesti keele professori Raimo Raagi 60. sünnipäevale. Kohal oli ka tema abikaasa, nüüdiskeelte õpetooli juhataja, dotsent ja eesti keele lektor Virve Raag. Avasõna ütles Tiina Söderman. Jüri Viikberg rääkis sissejuhatavas sõnavõtus „Kaalul on rohkem kui Saareste murdeatlas” Andrus Saareste „Väikese murdeatlase” ning muu Eesti ja eestlastega seotud kirjavara (nt Oskar Looritsa „Grundzüge des estnischen Volksglaubens” köited, samuti mitmesugused seeriaväljaanded ja aasta-raamatud) jõudmisest Eestisse 1999. aastal, pärast seda kui Rootsi Kuninglik Gustav Adolfi Akadeemia oli seismajäänud varusid vähendanud. Tänu R. Raagi kiirele tegutsemisele pääses mitu tonni raamatuid hävitamisest.

Raimo ja Virve Raagi käe all õppinud Stockholmi ülikooli lingvistika dotsent Päivi Juvonen esines heas eesti keeles. Esineja oli saanud tänaselt juubilarilt innustust grammatikaküsimustega tegelemiseks. Nii tekkis tal huvi komitatiivi uurimise vastu soome keeles.

Soome Kodumaa Keelte Keskuse juhataja Pirkko Nuolijärvi meenutas 1986.–1987. õppeaastat, mil ta andis soome-ugri keelte õpetoolis soome keele tunde. Seal tutvus ta Raimo ja Virvega, kellega on alati tore vestelda nii teaduslikust tööst kui ka muust.

Ettekandes „Henricus Stahell, Raimo Raag ja teised tähtsad mehed” tõstis Kristiina Ross esile R. Raagi pa-

nust vana eesti kirjakeele uurimisel. K. Ross hindas kõrgelt juubilaru uurimisvaldkonna laiahaardelisust (vanadest kristlikest laenudest sufiksiteni välja) ja tema stiili eripära, mis on detailne, pisiasjadesse süvenev ja kohati lausa noriv. Lähenedisviisi süsteemipärasuse, lennukuse ja isegi fanatismi poolest kõrvutas Ross päevakangelase kui missioonitundega lingvisti tegevust loodepoolsel eelpostil Stahli ja Gutsloffi omaga kirdepoolsel eelpostil.

Ettekandes „Raagist, Raagi külast ja Vahtsõliinast” kõneles Marje Joalaid R. Raagi isapoolsete esivanemate kodukandist Eesti kagunurgas, kuhu Vastseliina (Vahtsõliina) kihelkonna kõrval kuulub ka suur osa Rõuge (Rõugu) kihelkonna idaosast. Ala on olnud muust Eestist erineva asustuspildiga, siin on olnud hajatalud, millest alles hiljem on kujunenud väikesed külad, mis enamasti kannavad isikunimest lähtunud nime. Rõuge kihelkonnas asunud Rogosi (alates 1939. aastast Ruusmäe) mõisas on olnud Raagi küla, mille vanimaks kirjapanekuks, mis on õnnestunud leida, on aasta 1782. Siis on see kirjas küll taluna (Ragi Gesinde) ja elanike arvu (7) järgi otsustades on ta seda ka olnud. Talu esineb veel aastal 1811 taluna. Kuid tollastes allikates märgitud talud on hilisemad külad. Ka 1826. aastal esinevad kohanimed talude rubriigis, kuid siin on pilt juba kirjum: elanikke on rohkem ja vahepeal on pandud perekonnanimed, mistõttu on raske aru saada, kas on tegemist

sugulastega. Külanime kujugi on Raadi (Radý), kuid tegemist paistab ikkagi olevat sama külaga. Paari Rak-nimelise inimese elukoht on hoopis Kuýande ja Rack-nimelisel Pundi.

R. Raagi esivanemad on saanud oma perekonnanime Vastseliina kirikumõisas, kuid sama perekonnanime Raag on onomastika andmebaasi järgi XIX sajandi algul Eestis pandud kokku kaheksas kohas, sellest Võrumaal neljas kohas: Sõmerpalu mõisas Urvaste kihelkonnas, Vastseliina kirikumõisas Vastseliina kihelkonnas ning kahes kohas Rõuge kihelkonnas – Viitina ja Vana-Kasaritsa mõisas. Rogosi mõisas nime Raag pandud pole, küll aga esineb seal Rak, Rack ja Raack, mille normaalkuju oleks Raak. Kuid Raagi külas on elanud Raimo sugulased, ilmselt on tegemist lihtsalt erinevate nimekujudega. Probleemne on seegi, miks on külanimi (omastavas käändes) Raagi, kui perekonnanimi on selle kandjate arvates tähendanud 'paju, remmelgas', mis käändub raag : raa. Võib-olla on te-

gemist just kirjapanemise küsimusega, mis nimest Raak : Raagi on eeldatavgi.

Juubilari elutee olulisimatest etappidest tegi kokkuvõtte tema kunagine üliõpilane ja doktorant Tiina Söderman, kes tutvus temaga 1982. aasta sügisel, kui alustas õpinguid Uppsala ülikoolis. Söderman iseloomustas R. Raagi kui suure pühendumusega õppejõudu, tänu kellele tekkis tal huvi nii eesti keele kui ka laiemalt keelte vastu. Ta tõstis esile R. Raagi publikatsioonide hulka (seisuga mai 2013), mis sisaldab 232 kirjutist, lehekülgede arv küünib tuhandetesse.

Haridusminister Jaak Aaviksoo tänukirja Raimo Raagile luges ette keelenõunik Jüri Valge. Oma tänukõnes tõstis J. Valge esile veebipõhise eesti keele õppe sisseseadmist Uppsala ülikoolis 2006. aastal ja selle edukat toimimist rahvusvahelisel tasandil tänaseni. Eesti haridus- ja teadusministeerium autasustas Raimo Raagi aumärgiga eesti keele alal tehtud töö eest.

PIRET NORVIK